

Udskriftsdato: 19. december 2025

2024/1 LSF 130 (Gældende)

Forslag til Lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (Ændring af reglerne om sociale akuttilbud, reglerne vedrørende klageadgang ved bortvisning fra herberger m.v. samt udvidelse af muligheden for handlekommuneskift for borgere på herberger m.v.)

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: Social- og Boligmin., j.nr. 2024-545

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område

(Ændring af reglerne om sociale akuttillbud, reglerne vedrørende klageadgang ved bortvisning fra herberger m.v. samt udvidelse af muligheden for handlekommuneskift for borgere på herberger m.v.)

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. juli 2024, som ændret ved § 1 i lov nr. 217 af 5. marts 2024 og § 3 i lov nr. 329 af 9. april 2024, foretages følgende ændringer:

1. I § 82 *c* indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Kommunalbestyrelsen kan generelt beslutte, at lederen af et socialt akuttillbud som led i den hjælp, der tilbydes efter *stk. 2*, og efter en konkret vurdering kan tilbyde overnatning i maksimalt i op til 3 på hinanden følgende nætter.«

2. § 166, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2.* Afgørelser efter § 109, *stk. 4*, der træffes af lederen af boformen og afgørelser efter § 110, *stk. 4*, der træffes af lederen af boformen, dog ikke om udskrivning i form af bortvisning, kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.«

§ 2

I lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 13. marts 2024, foretages følgende ændring:

1. I § 9, *stk. 1, 2. pkt.*, ændres »*stk. 2-12*« til: »*stk. 2-13*«.

2. I § 9, *stk. 9*, ændres »11-13« til: »11-14«.

3. I § 9 indsættes efter *stk. 10* som nyt stykke:

»*Stk. 11.* Den kommune, der efter *stk. 1-6* og 12-14 er handlekommune for en borger, der har ophold på en boform efter § 110 i lov om social service, kan med borgerens samtykke indgå aftale med en kommune, som borgeren har intention om at flytte til, om at den nye kommune er handlekommune for borgeren, for så vidt angår:

- 1) Afgørelse om udskrivning efter § 110, *stk. 5*, i lov om social service.
 - 2) Udarbejdelse af handleplan efter §§ 141 og 142 i lov om social service.
 - 3) Afgørelse om tilbud i boformer efter §§ 107 og 108 i lov om social service.
 - 4) Afgørelse om hjælp og støtte efter §§ 85 og 85 a i lov om social service.«
- Stk. 11-13* bliver herefter *stk. 12-14*.

4. I § 9, *stk. 13*, der bliver *stk. 14*, ændres »*stk. 1-10*« til: »*stk. 1-11*«.

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. april 2025.

Stk. 2. § 1, nr. 2, finder ikke anvendelse for klager over afgørelser om udskrivning i form af bortvisning efter § 110, stk. 4 i lov om social service, som er indgivet før lovens ikrafttræden. For sådanne klager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

- 1 Indledning
2. Lovforslagets hovedpunkter
 - 2.1. Mulighed for overnatning i akuttilbud
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Social og Boligministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.2. Afslæring af klageafgang ved bortvisning fra herberger m.v. efter servicelovens § 110
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Social- og Boligministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.3. Mulighed for hndlekommuneskrift under ophold på herberger m.v. efter servicelovens § 110
 - 2.3.1. Gældende ret
 - 2.3.2. Social- og Boligministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Klimamæssige konsekvenser
7. Miljømæssige konsekvenser
8. Forholdet til EU-retten
9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
10. Sammenfattende skema

1. Indledning

Lovforslaget har til formål at give hjemmel til, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at lederen af akuttilbud oprettet efter § 82 c i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 67 af 22. januar 2024 (herefter serviceloven), kan tilbyde overnatning af kortere tids varighed.

Med lovforslaget gives således mulighed for, at kommunalbestyrelsen ud fra lokale forhold og prioriteringer kan beslutte, at akuttilbud efter en konkret vurdering kan tilbyde at supplere den hjælp, kommunen i øvrigt kan give sine borgere efter servicelovens § 82 c, med tilbud om overnatning.

Bestemmelsen om sociale akuttilbud kom ind i servicelovens § 82 c ved lov nr. 660 af 8. juni 2017 om ændring af lov om social service, lov om socialtilsyn og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (L 150/2016).

Forinden bestemmelsen om sociale akuttilbud kom ind i serviceloven, havde der i regi af Aftale om satspuljen på det sociale område for 2008-2011 og Aftale om satspuljen på psykiatriområdet for 2014-2017 kørt forsøg med sociale akuttilbud. Det indgik i forsøgene, at der skulle kunne tilbydes overnatning på sociale akuttilbud.

Herudover indeholder lovforslaget en ændring af § 166 i serviceloven, hvorved det foreslås, at det fremover ikke skal være muligt for en borger at påklage en afgørelse om bortvisning fra en boform efter servicelovens § 110 (herberg m.v.).

Det foreslås at afskære muligheden for at klage over en afgørelse om udskrivning begrundet i bortvisning ud fra den begrundelse, at der er væsensforskel på en udskrivning begrundet i boformslederens vurdering om, at borgeren ikke (længere) er i målgruppen for ophold på herberget m.v. og en udskrivning, hvor en borger bortvises begrundet i alvorlige handlinger, og hvor der også er et hensyn at tage til andre beboere og personale.

Endelig er Social- og Boligministeriet blevet opmærksom på, at der med ændringerne af refusionsreglerne, der trådte i kraft den 1. oktober 2023 ved lov nr. 482 af 12. maj 2023 (Omlægning af indsatsen mod hjemløshed, udvidelse af ordning om udslusningsboliger og indretning af bofællesskaber m.v.), ikke er taget højde for de tilfælde, hvor en borger ønsker at flytte til en ny kommune i forbindelse med udskrivningen fra et herberg m.v. Ifølge gældende regler skal den kommune, der udskriver borgeren, visitere til støtte efter § 85 a i serviceloven inden udskrivningen, for at kommunen kan få refusion for udgifterne hertil. Når borgeren flytter ud fra et herberg m.v. til en bolig i en anden kommune end den oprindelige handlekommune, vil borgeren få ny handlekommune i den kommune, hvor boligen er beliggende, og denne kommune vil have ansvar for at yde hjælp og støtte og afholde udgifterne hertil. Det betyder, at den kommune, som borgeren flytter til i egen bolig, ikke kan få refusion for udgifter til støtte efter servicelovens § 85 a. Denne retstilstand vurderes at være utilsigtet.

Det foreslås derfor med dette lovforslag, at der gives mulighed for, at den kommune, der er handlekommune for en borger, der har ophold på et herberg m.v. efter § 110 i serviceloven, med borgerens samtykke kan indgå aftale med en kommune, som borgeren ønsker at flytte til efter udskrivning fra herberget m.v., om at tilflytningskommune er handlekommune for borgeren, for så vidt angår afgørelse om udskrivning efter § 110, stk. 5, i serviceloven, udarbejdelse af handleplan efter §§ 141 og 142 i serviceloven, afgørelse om tilbud i boformer efter §§ 107 og 108 i serviceloven samt afgørelse om hjælp og støtte efter §§ 85 og 85 a i serviceloven.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Hjemmel til overnatning på sociale akuttilbud

2.1.1. Gældende ret

Det følger af servicelovens § 82 c, stk. 1, at kommunalbestyrelsen kan oprette og drive sociale akuttilbud. Oprettelse og drift kan ske i samarbejde med andre kommuner, regioner og private leverandører. Det følger endvidere af servicelovens § 82 c, stk. 2, at formålet med et socialt akuttilbud er at tilbyde personer med psykiske lidelser akut støtte, omsorg og rådgivning.

Oprettelse af sociale akuttilbud kan ske i form af en fysisk lokation med mulighed for personligt fremmøde. Det kan også ske i form af en telefonisk rådgivningslinje, eller en kombination af begge.

Det følger af bemærkningerne til stk. 1, jf. Folketingstidende 2016-17 tillæg A, L 150 som fremsat, side 34, at formålet med sociale akuttilbud er, at kommunalbestyrelsen kan tilbyde akut støtte, omsorg og rådgivning til borgere med psykiske lidelser som supplement til den øvrige indsats, der ydes til målgruppen efter servicelovens kapitel 3 og afsnit V. Det fremgår endvidere af forarbejderne, at det er frivilligt for den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte, hvorvidt man i den enkelte kommune og ud fra lokale forhold ønsker at lade sociale akuttilbud indgå i det samlede kommunale tilbud til målgruppen af borgere med psykiske lidelser.

Bestemmelsen i § 82 c, stk. 1, giver således kommunalbestyrelsen hjemmel, men ikke pligt til at oprette sociale akuttilbud.

Sociale akuttilbud kan blandt andet forebygge (gen)indlæggelser ved at være tryghedsskabende og afhjæl-

pe den akutte psykiske krise gennem støtte, omsorg og rådgivning, herunder også gennem rådgivning om relevant anden hjælp og behandling. Sociale akuttilbud er for eksempel relevant for borgere, der udskrives fra den regionale behandlingspsykiatri til egen bolig, og i overgangsperioden har brug for den ekstra støtte og omsorg, der kan tilbydes på et akuttilbud. Et socialt akuttilbud kan også være med til at sikre, at borgere, som i øvrigt modtager støtte og omsorg efter serviceloven, kan blive i egen bolig, fordi den akutte funktion skaber tryghed for den enkelte.

Sociale akuttilbud kan benyttes uden forudgående visitation fra kommunalbestyrelsens side.

Det følger videre af forarbejderne til stk. 2, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 150 som fremsat, side 35, at sociale akuttilbud ikke skal træde i stedet for de behandlingstilbud, som den enkelte borger måtte have behov for, eller den hjælp og støtte, som borgeren i øvrigt er berettiget til efter serviceloven, ligesom sociale akuttilbud ikke kan træffe afgørelse om hjælp og støtte efter serviceloven. Borgere, som henvender sig til et socialt akuttilbud, skal således rådgives og støttes i at opsøge anden hjælp hos f.eks. egen læge, behandlingspsykiatrien m.v., når det vurderes, at borgeren har behov for andre indsatser.

Der findes i serviceloven ikke hjemmel til, at kommunalbestyrelsen kan tilbyde overnatning på sociale akuttilbud.

Sociale akuttilbud er ikke omfattet af lov om socialtilsyn og er således underlagt kommunalt tilsyn.

2.1.2. Social- og Boligministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Social- og Boligministeriet er blevet bekendt med, at den tidligere praksis fra satspuljeforsøgene med at tilbyde overnatning på sociale akuttilbud er fortsat hos flere kommuner trods manglende hjemmel hertil. Det giver anledning til overvejelser om, hvorfor flere kommuner stadig tilbyder overnatning på sociale akuttilbud.

Det er Social- og Boligministeriets vurdering, at det dels er begrundet i ukendskab til, at der efter og på grund af forsøgsordningernes ophør ikke længere er hjemmel til at tilbyde overnatning og dels i, at der af hensyn til den enkelte borger konkret kan være behov for at kunne tilbyde overnatning. Dette skal ses i sammenhæng med, at der fra kommunernes side efterlyses mulighed for at tilbyde overnatning på sociale akuttilbud.

Sociale akuttilbud kan tilbyde akut støtte og omsorg samt rådgivning af borgeren, men kan ikke visitere borgeren til hjælp og støtte efter serviceloven eller efter anden lovgivning. Desuden må akuttilbuddet ikke træde i stedet for den rådgivning, hjælp og støtte, som borgerens skal modtage efter servicelovens bestemmelser, eller den behandling, som borgeren skal modtage i det psykiatriske system.

Et socialt akuttilbud er således ikke og skal heller ikke træde i stedet for et visiteret midlertidigt botilbud oprettet efter servicelovens § 107 eller ophold i den regionale behandlingspsykiatri.

På den baggrund finder Social- og Boligministeriet, at der bør gives kommunalbestyrelsen mulighed for, men ikke forpligtelse til, som en led i en tidlig forebyggende indsats, at beslutte, at lederen af et socialt akuttilbud efter en konkret vurdering kan give tilbud om overnatning på akuttilbuddet, men ikke i et omfang, hvor der reelt bliver tale om et døgnophold.

Der blev i 2017 udarbejdet en slutevaluering af satspuljeprojektet om sociale akuttilbud fra årene 2014-2017. Evalueringen, som omfattede 14 sociale akuttilbud, viste blandt andet, at borgerne overnattede i akuttilbud ved 2,4 pct. af henvendelserne. Der blev på tværs af de 14 sociale akuttilbud registreret i alt 801 henvendelser, hvor en borger overnattede i akuttilbuddet. Ved 430 af disse henvendelser overnat-

tede borgeren én nat, mens det 34 gange skete, at borgeren overnattede i otte nætter eller derover. Det gennemsnitlige antal overnatninger per borger var 2,2.

Set i lyset af, at akuttilbud ikke må træde i stedet for den rådgivning, hjælp og støtte, som borgeren skal modtage efter servicelovens bestemmelser, og at der er tale om et tilbud, som kan benyttes uden forudgående visitation fra kommunens side, er det Social- og Boligministeriets vurdering, at et antal på op til tre på hinanden følgende overnatninger vil være et passende antal. Dette skal også ses i sammenhæng med, at behov for overnatninger i en længere periode kan indikere, at personen har behov for anden hjælp, f.eks. socialpsykiatriske indsatser i egen bolig, midlertidigt ophold i et § 107-tilbud eller hjælp i den regionale behandlingspsykiatri. Det skal endvidere ses i sammenhæng med, at et socialt akuttilbud ikke er et behandlingstilbud.

Tilbuddet om overnatning vil derfor også skulle gives som led i den akutte støtte, omsorg og rådgivning akuttilbuddet kan tilbyde. En borger vil således ikke kunne opsøge et socialt akuttilbud kun med henblik på overnatning, men alene med henblik på at få støtte, omsorg og rådgivning.

På den baggrund foreslås det, at kommunalbestyrelsen generelt kan beslutte, at sociale akuttilbud kan tilbyde overnatning i op til maksimalt 3 nætter i sammenhæng. Det sociale akuttilbud bør efter hver enkelt overnatning tage stilling til, om akuttilbuddet stadig vil kunne give personen den rette hjælp, eller om andre sociale indsatser er nødvendige. Det kan også være indsatser i den regionale psykiatri.

Forslaget vil betyde, at lederen af et socialt akuttilbud eller dennes stedfortræder, efter en konkret vurdering af personens aktuelle psykiske tilstand vil kunne tilbyde overnatning som supplerende hjælp til den hjælp, som der kan gives efter § 82 c, stk. 2. Tilbuddet om overnatning er ikke en afgørelse i forvaltningslovens forstand, som kan påklages.

Den tidligere slutevaluering af sociale akuttilbud viste blandet andet også, at borgere, der har benyttet sig af sociale akuttilbud, mener, at tilbuddet øger deres tryghed og understøtter dem i en velfungerende hverdag i eget hjem. Blandt på den baggrund forventes det, at forslaget vil kunne medvirke til færre indlæggelser og genindlæggelser i den regionale behandlingspsykiatri og dermed også medvirke til, at f.eks. tilknytning til arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet vil kunne fastholdes. Det forventes videre, at forslaget også vil kunne understøtte personens mulighed for at kunne blive boende i egen bolig, fordi tilbud om overnatning sammen med den hjælp, som akuttilbuddet i øvrigt tilbyder, kan være med til at forebygge progression af personens aktuelle psykiske udfordringer. Det forventes desuden, at forslaget vil kunne være en hjælp for borgeren i overgangen fra botilbud til egen bolig, fordi tilbud om overnatning kan være med til at understøtte overgangen.

Den foreslåede ordning vil ikke ændre på, at sociale akuttilbud fortsat er underlagt kommunalt tilsyn. Sociale akuttilbud skal således ikke godkendes af det tilsyn, der har til opgave at godkende og føre et løbende driftsorienteret tilsyn med plejefamilier og tilbud omfattet af lov om socialtilsyn (socialtilsynet), som heller ikke fører tilsyn med sociale akuttilbud.

2.2. Afskæring af klageadgang ved bortvisning fra herberger m.v. efter servicelovens § 110

2.2.1. Gældende ret

Det fremgår af § 166, stk. 2, i serviceloven, at afgørelser efter § 109, stk. 3, og § 110, stk. 4, der træffes af lederen af boformen, kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 13. marts 2024 (retssikkerhedsloven).

Det fremgår endvidere af servicelovens § 110, stk. 4, at lederen af en boform efter § 110 træffer afgørelse om optagelse og udskrivning.

En bortvisning for brud på ordensregler på herberger m.v. efter § 110 er efter gældende ret at regne som en udskrivning, der kan påklages til Ankestyrelsen.

En klage over boformslederens afgørelse om udskrivning fra en boform efter servicelovens § 110, stk. 4, har ikke opsættende virkning, jf. § 72 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven).

En boformsleder kan fastsætte generelle regler, som er nødvendige for, at herberget m.v. kan fungere ud fra formålet hermed, i form af ordensregler eller anstaltsanordninger. Beboere, der trods gentagne påmindelser fortsat tilsidesætter henstillinger og bestemmelser for opholdet, kan i ekstreme situationer, f.eks. vold, bortvises.

Ved boformslederens vurdering af, om et indgreb kan finde hjemmel i anstaltsforhold, skal de almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om saglighed, proportionalitet og ligebehandlingsprincippet være opfyldte.

Proportionalitetsprincippet sætter en grænse for valget af sanktionsmuligheder. Der må ikke vælges en sanktionsmulighed, der er mere indgribende en nødvendigt ved den konkrete handling. Sanktionen skal således stå i rimeligt forhold til den handling, der begrundes at en sanktion overvejes.

Bortvisning må ikke ske vilkårligt, men skal være båret af saglige hensyn.

2.2.2. Social- og Boligministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Ankestyrelsen har i principmeddelelse 3-22 fastslået, at lederen af en boform omfattet af servicelovens § 109 (kvindekrisecentre) eller boformer omfattet af servicelovens § 110 (forsorgshjem, herberger m.v.) kan træffe afgørelse om, at en borger ikke længere skal opholde sig på boformen. En sådan afgørelse indebærer, at borgeren bliver udskrevet fra boformen. Afgørelsen kan være en afgørelse om udskrivning begrundet i en målgruppevurdering, eller en afgørelse om bortvisning begrundet i borgerens adfærd, herunder at borgeren ikke overholder de eventuelt lokalt fastsatte regler for borgernes adfærd på boformen. Det fremgår videre af principmeddelelsen, at for afgørelser om udskrivning begrundet i bortvisning er der ikke etableret klageadgang. Borgeren vil således ikke kunne klage til Ankestyrelsen over en afgørelse om udskrivning fra boformen begrundet i bortvisning. Ankestyrelsen kan således alene tage stilling til lederens afgørelse om at udskrive en borger begrundet i, at borgeren ikke (længere) er i målgruppen for ophold på boformen.

Folketingets Ombudsmand har i en efterfølgende udtalelse af 18. september 2023 (FOB 2023-26) udtalt, at ombudsmanden ikke er enig i Ankestyrelsens retsopfattelse. Ombudsmanden anfører i sin udtalelse, at ordet ”udskrivning” efter en naturlig sproglig fortolkning udtrykker det forhold eller den beslutning, at en borger ikke længere skal opholde sig på boformen, uanset af hvilken grund borgeren udskrives, og uanset hvilket retsgrundlag udskrivningen sker efter.

Ombudsmanden finder på den baggrund, at Ankestyrelsen ikke havde haft grundlag for at afvise en klage over bortvisning.

Ankestyrelsen har i et bidrag til social- og boligministerens besvarelse af et spørgsmål fra Folketingets Socialudvalg (SOU alm. del – spørgsmål 402, 2022-23 (2. samling)) oplyst, at Ankestyrelsen tager ombudsmandens udtalelse til efterretning, genoptager den konkrete sag og ophæver principmeddelelsen.

Før der sker bortvisning af en beboer på et herberg m.v. bør der som udgangspunkt først være givet en ad-

varsel vedr. samme forhold. Forhold af særlig grov karakter vil afhængigt af de konkrete omstændigheder dog kunne medføre bortvisning uden forudgående varsel. Det kan f.eks. være vold eller alvorlige trusler mod andre beboere eller personale. Det er Social- og Boligministeriets opfattelse, at der er væsensforskel på en udskrivning begrundet i boformslederens vurdering om, at borgeren ikke (længere) er i målgruppen for ophold på herberget m.v. og en udskrivning, hvor en borger bortvises begrundet i alvorlige handlinger, og hvor der også er et hensyn at tage til andre beboere og personale.

Det er på den baggrund Social- og Boligministeriets opfattelse, at en boformsleders afgørelse om bortvisning ikke bør kunne påklages til Ankestyrelsen. Dette er begrundet i, at en bortvisning er en mulighed, som boformslederen har i forhold til at kunne reagere straks og uden unødigt ophold, hvis en beboer f.eks. udøver vold, optræder stærkt truende, eller på anden grov måde, selv inden for de vide rammer, der nødvendigvis må være på et herberg m.v., har handlet på en måde, der er uforeneligt med fortsat ophold på herberget m.v. Det vil typisk være tilfælde, hvor beboeren således overtræder eventuelle ordensreglerne på herberget m.v.

Det foreslås, at der i servicelovens § 166, stk. 2, fastsættes, at afgørelser om udskrivning i form af bortvisning, der træffes af lederen af herberget m.v., ikke kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i retssikkerhedsloven.

Den foreslåede nyaffattelse af § 166, stk. 2, ændrer ikke ved, at boformslederens afgørelser om udskrivning, der ikke har karakter af bortvisning, vil kunne påklages til Ankestyrelsen. Der vil f.eks. fortsat kunne klages til Ankestyrelsen over afgørelser om udskrivning fra herberget m.v., når udskrivningen er begrundet i en vurdering af, at borgeren ikke længere er i målgruppen for et ophold.

Den foreslåede ændring ændrer ikke ved det forhold, at en bortvisning er en udskrivning. Forpligtelsen efter § 110, stk. 7, i serviceloven for herberger m.v. til at give en orientering til kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune, jf. §§ 9-9 b i retssikkerhedsloven, så vidt muligt inden udskrivning fra boformen, dog senest 3 hverdage herefter, vil fortsat gælde i tilfælde af, at der er tale om en bortvisning.

2.3. Mulighed for handlekommuneskift under ophold på herberger m.v. efter servicelovens § 110

2.3.1. Gældende ret

Det fremgår af § 9 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven), at pligten til at yde hjælp til en borger og afholde udgifterne hertil påhviler handlekommunen. Der findes dog undtagelser hertil i § 9 b om ophold uden for opholdskommunen og § 9 c om mellemkommunal refusion. Handlekommunen er som udgangspunkt, med de undtagelser, der findes i § 9, stk. 2-12 og § 9 a, den kommune, hvor borgeren har sin bopæl eller sædvanligvis opholder sig.

Udgangspunktet for ydelser efter de love, der er omfattet af retssikkerhedsloven, er, at handlekommunen har pligt til at yde hjælp, dvs. at kommunen har visitationsansvaret, og at det også er handlekommunen, der har betalingsansvaret.

Det fremgår af § 9, stk. 3, i retssikkerhedsloven, at en kommune vedbliver at være handlekommune for en borger i sager efter serviceloven, når denne kommune eller en anden offentlig myndighed har medvirket til, at borgeren i en anden kommune har fået ophold på herberg m.v. efter § 110 i serviceloven. Det betyder, at borgerens handlekommune fortsætter med at være handlekommune for borgeren, selvom borgeren tager ophold på et herberg m.v. i en anden kommune.

Det fremgår af § 9 stk. 9, i retssikkerhedsloven, at den kommune, der efter § 9, stk. 1-6 og 11-13, er handlekommune, kan indgå aftale med borgerens tidligere handlekommune om, at den nye kommune fortsat er handlekommune, når der er særlige grunde til det, og med samtykke fra borgeren.

Det fremgår af § 9 stk. 10, i retssikkerhedsloven, at den kommune, der efter § 9, stk. 3 eller 5, er handlekommune for en borger, kan indgå aftale med den kommune, hvor borgeren har ophold på et tilbud, om at bemyndige denne til helt eller delvis at varetage udøvelsen af sine opgaver i forhold til borgeren.

Det fremgår af § 176 a i serviceloven, at staten skal refundere 50 pct. af kommunens udgifter til bostøtte efter § 85 a i op til to år efter borgerens udskrivning fra en boform efter § 110, såfremt kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om bostøtten inden borgerens udskrivning fra boformen efter § 110.

Det fremgår af § 110, stk. 5, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at udskrive en borger fra en boform efter § 110, stk. 1, hvis følgende betingelser er opfyldt:

- 1) Der foreligger en handleplan eller en helhedsorienteret plan for borgeren efter §§ 141 eller 142.
- 2) Der foreligger en anvisning af egen bolig eller er truffet afgørelse om et botilbud efter §§ 107 eller 108.
- 3) Der er truffet afgørelse om hjælp og støtte, som modsvarer borgerens behov for at fastholde boligen, hvis borgeren er anvist egen bolig.
- 4) Såfremt borgeren anvises en bolig, har borgeren på udskrivningstidspunktet indgået en lejeaftale og kan flytte ind i boligen og modtage den visiterede sociale støtte, der modsvarer borgerens behov.
- 5) Såfremt kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om et botilbud efter §§ 107 eller 108, vil udskrivningen fra boformen efter § 110, stk. 5, først kunne træffes med virkning for borgeren, når denne kan flytte ind i botilbuddet.

2.3.2. Social- og Boligministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Social- og Boligministeriet vurderer, at de gældende regler om refusion efter servicelovens § 176 a, reglerne om kommunal udskrivning fra et herberg m.v. efter servicelovens § 110, stk. 5, samt de almindelige bestemmelser i lov om retssikkerhed og administration på det sociale områdes (retssikkerhedslovens) kapitel 3 om handlekommune og mellemkommunal refusion forhindrer, at tilflytningskommunen har mulighed for at opnå statsrefusion for udgifterne til støtte efter § 85 a i serviceloven i tilfælde, hvor en borger udskrives fra et herberg m.v. efter § 110 og tager ophold i en bolig i en anden kommune end borgerens hidtidige handlekommune.

Den kommune, der er handlekommune for borgeren under opholdet på herberget m.v., kan træffe afgørelse om støtte efter servicelovens bestemmelser, herunder støtte efter § 85 a i serviceloven. Såfremt en borger ønsker at få en bolig i en anden kommune end borgerens handlekommune efter udskrivningen fra herberget m.v., vil denne kommune først blive borgerens handlekommune, når borgeren er flyttet ind i boligen, dvs. efter udskrivningen fra herberget m.v. Dermed vil denne kommune også først kunne træffe afgørelse om støtte efter bl.a. § 85 a, når borgeren er flyttet ud fra herberget m.v.

Det er efter § 176 a i serviceloven et krav for at kunne modtage refusion for udgifterne til støtte efter § 85 a, at afgørelsen om støtte er truffet inden borgerens udskrivelse fra herberget m.v. efter § 110. Såfremt borgeren udskrives efter § 110, stk. 5, til en bolig i en anden kommune end den hidtidige handlekommune, vil den støtte, borgeren blev visiteret til af borgerens nu forhenværende handlekommune, bortfalde. I stedet vil det være borgerens nye handlekommune, der efter udskrivelsen fra herberget m.v. til ophold i egen bolig skal vurdere, om borgeren skal visiteres til støtte efter § 85 a. Såfremt borgerens nye handlekommune vurderer, at borgeren skal visiteres til støtte efter servicelovens § 85 a, vil den nye handlekommune ikke kunne modtage refusion for udgifter til støtten, eftersom afgørelsen om støtten vil være truffet efter, at borgeren er udskrevet fra herberget m.v. efter § 110.

Baggrunden for de ændringer, der blev vedtaget med lov nr. 482 af 12. maj 2023 om omlægning af indsatsen mod hjemløshed og udvidelse af ordning om udslningsboliger og indretning af bofællesskaber m.v., var, at Social- og Boligministeriet vurderede, at det ville være nødvendigt med et større økonomisk incitament for kommunerne til at hjælpe borgere i egen bolig med den nødvendige bostøtte eller i midlertidigt botilbud med specialiseret støtte.

Social- og Boligministeriet vurderer, at der er en utilsigtet retstilstand i visse tilfælde, hvor tilflytningskommunerne efter de gældende regler ikke har et incitament til at yde hjælp og støtte efter § 85 a til de borgere, der har et ønske om at flytte i en bolig i en anden kommune end handlekommunen efter udskrivelse fra et herberg m.v. efter § 110.

Det foreslås derfor, at der i § 9 i retssikkerhedsloven indsættes et nyt stk. 11, hvorved den kommune, der er handlekommune for en borger, der har ophold på et herberg m.v. efter § 110 i serviceloven, med borgerens samtykke, kan indgå aftale med en kommune, som borgeren har intention om at flytte til, om at den nye kommune er handlekommune for borgeren, for så vidt angår afgørelse om udskrivning efter § 110, stk. 5, i serviceloven, udarbejdelse af handleplan efter §§ 141 og 142 i serviceloven, afgørelse om tilbud i boformer efter §§ 107 og 108 i serviceloven samt afgørelse om hjælp og støtte efter §§ 85 og 85 a i serviceloven.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at der vil kunne indgås en aftale mellem to kommuner, således at en ny kommune efter indgåelse af aftalen vil blive handlekommune for borgeren inden borgerens udskrivelse fra herberget m.v. efter § 110, for så vidt angår afgørelse om udskrivning efter § 110, stk. 5, i serviceloven, udarbejdelse af handleplan efter §§ 141 og 142 i serviceloven, afgørelse om tilbud i boformer efter §§ 107 og 108 i serviceloven samt afgørelse om hjælp og støtte efter §§ 85 og 85 a i serviceloven.

Den foreslåede bestemmelse vil dermed medføre, at den kommune, der fremover bliver borgerens handlekommune, vil få mulighed for inden borgerens udskrivelse fra herberget m.v. efter § 110 at træffe afgørelse om støtte efter § 85 a til borgeren, som kommunen efter borgerens udskrivelse fra herberget m.v. vil kunne få refusion for i henhold til § 176 a i serviceloven.

Med den foreslåede ordning vil der alene kunne indgås en aftale om, at en ny kommune bliver handlekommune for en borger, der har ophold på et herberg m.v. efter § 110 for så vidt angår de former for hjælp og støtte m.v., der er oplistet i den foreslåede bestemmelse, og som knytter sig til udskrivningen fra et herberg m.v. efter § 110, stk. 5. Det vil endvidere være et krav, at borgeren samtykker til aftalen. Kommunen skal skrive ned i sagen, om borgeren har givet samtykke, hvis borgeren ikke har givet skriftligt samtykke. Borgeren vil have mulighed for at tilbagetrække samtykket frem til, at borgeren flytter fra herberget m.v. og dermed skifter folkeregisteradresse. Såfremt borgeren tilbagetrækker samtykket, inden borgeren flytter fra herberget m.v., og skifter folkeregisteradresse, vil den kommune, der hidtil har været handlekommune for borgeren, vedblive med at være det.

Klager over aftaler efter den foreslåede bestemmelse, vil ikke kunne indbringes for Ankestyrelsen. Dette skal ses i sammenhæng med, at aftalen vil være frivillig samt at det vil være muligt for borgeren at tilbagekalde samtykket til aftalen.

Det vil være op til de to kommuner at fastsætte aftalens indhold. Med henblik på at sikre, at borgeren kun vil have to handlekommuner for en kort periode i forbindelse med udflytning fra herberget, bør kommunerne i aftalen bl.a. tage stilling til, om aftalen automatisk bortfalder, hvis borgeren ikke flytter fra herberget m.v. inden for en bestemt periode, eller hvis borgeren efter indgåelse af aftalen tilkendegiver, at borgeren alligevel ikke ønsker at flytte i egen bolig i den kommune, der efter indgåelsen af aftalen er blevet ny handlekommune for borgeren.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske eller implementeringskonsekvenser for kommuner, regioner og staten.

Lovforslaget giver ikke anledning til regulering af det kommunale bloktilskud. Forslagets økonomiske konsekvenser forslaget er forhandlet med KL.

I forhold til de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning vurderes forslaget at følge princip 1 om enkle og klare love, idet forslaget giver klar hjemmel til, at kommunalbestyrelsen kan, men ikke har pligt til at beslutte, at lederen af et socialt akuttillbud kan tilbyde overnatning på akuttillbuddet.

I overensstemmelse med princip 2 om digital kommunikation vil forslaget understøtte, at der kan kommunikeres digitalt.

Lovforslaget opfylder ikke princippet om muliggørelse af automatisk sagsbehandling, idet der på området er behov for en konkret og individuel vurdering som grundlag for afgørelser efter serviceloven.

Lovforslaget opfylder princip 4 om sammenhæng på tværs af myndigheder, eftersom der anvendes fælles begreber og definitioner på tværs af de respektive lovgivninger.

Forslaget vil indebære indsamling, behandling og håndtering af borgernes og virksomhedernes data i overensstemmelse med princip 5 om tryk og sikker datahåndtering.

Lovforslaget er i overensstemmelse med princip 6 om genbrug af offentlig infrastruktur, da der er lagt op til, at administration af reglerne forventes at ske inden for eksisterende IT-løsninger.

Lovforslaget er i overensstemmelse med princip 7 om forebyggelse af snyd og fejl, idet lovforslaget følger de samme regler og principper som gældende ret.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vurderes at have negative administrative konsekvenser for borgerne, eftersom det i lovforslagets § 1, nr. 2, foreslås at nyaffatte servicelovens § 166, stk. 2, således at borgernes mulighed for at klage over udskrivning fra herberger m.v. efter servicelovens § 110, stk. 4, foreslås at blive begrænset til ikke at omfatte udskrivning i form af bortvisning.

Med den foreslåede ændring vil klage over udskrivning begrundet i bortvisning ikke være omfattet af servicelovens § 166, stk. 2.

6. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget skønnes ikke at have klimamæssige konsekvenser.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget skønnes ikke at have miljø- og naturmæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 6. november 2024 til den 5. december 2024 (30 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

3F – Fagligt Fællesforbund, Advokatrådet, Ambulatorierne i Danmark, Ankestyrelsen, Bedre Psykiatri, BL - Danmarks Almene Boliger, Blå Kors Danmark, BROEN Danmark, Brugerforeningen for aktive stofbrugere, Brugernes Akademi, Børne – og Kulturchefforeningen, Center for Frivilligt Socialt Arbejde, Center for Rusmiddelforskning, Center for Socialt Udsatte Horsens, Centerlederforeningen, CiFri – Netværk for forskning i civilsamfund og frivillighed, Danner, Det Centrale Handicapråd, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Folkehjælp, Dansk Handicapforbund, Dansk Industri, Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk Psykolog Forening, Dansk Selskab for Psykosocial Rehabilitering, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygepleje Selskab, Dansk Sygeplejeråd, Danske Advokater, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Det Centrale Handicapråd, Det Sociale Netværk, DUKH, Fabu, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Fagligt Selskab for Sundhedsplejersker, Fagligt se, Fagligt Selskab for Addiktiv Sygepleje, FOA, Fonden for Socialt Ansvar, Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, FSD - Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark, Forening for Ledere af Offentlige Rusmiddelcentre (FLOR), Frederiksberg Kommune (Socialtilsyn Hovedstaden), Frelsens Hær, Frivilligrådet, FTF, Faaborg-Midtfyn Kommune (Socialtilsyn Syd), Gadejuristen, Hjem til Alle, Hjørring Kommune (Socialtilsyn Nord), Holbæk Kommune (Socialtilsyn Øst), Hus Forbi, Institut for Menneskerettigheder, KABS – behandlingscenter for stofbrugere, Kirkens Korshær, KFUK's Sociale Arbejde, KFUMs Sociale Arbejde, KL, Kofoeds Skole, Kristelig Fagbevægelse, Landsforeningen af Socialpædagoger (LFS), Landsforeningen af tidligere og nuværende Psykiatribrugere, Landsforeningen af væresteder (LVS), Landsforeningen Lænken, Landsforeningen for Pårørende til Stofmisbrugere, Lederforening for offentlige ledere i hjemløshedsindsatser, Landsforeningen for voksne med senfølger af seksuelle overgreb (SPOR), Lev Uden Vold, Livslinjen, Livsværk, LO, LOCHI – Foreningen for ledere og chefer i offentlige hjemløshedsindsatser, LOKK – Landsorganisation af Kvindekrisecentre, LOS – de private sociale tilbud, Lægeforeningen, PLO, Psykiatrifonden, Projekt Udenfor, Reden Vesterbro, Røde Kors, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for Socialt Udsatte, Sammenslutningen af Boformer for Hjemløse (SBH), Samvirkende Menighedsplejer, SAND, Selveje Danmark, Silkeborg Kommune (Socialtilsyn Midt), SIND, Sjældne Diagnoser, Socialpædagogernes Landsforbund, Socialt Lederforum, Socialt Udviklingscenter (SUS), Stenbroens Jurister, TABUKA, TUBA, Ungdommens Røde Kors, Ungdomsringen, Ventilen, VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, WeShelter og Eldresagen.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen

Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Lovforslaget vurderes at have negative administrative konsekvenser for borgerne, eftersom det i lovforslagets § 1, nr. 2, foreslås at ændre servicelovens § 166, stk. 2, således at borgernes mulighed for at klage over udskrivning fra herberger m.v. efter servicelovens § 110, stk. 4 vil blive afskåret for afgørelser om bortvisning fra herberger m.v.
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen

Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikkeerhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	Nej X
--	----	----------

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det fremgår af § 82 c, stk. 1, i lov om social service, at kommunalbestyrelsen kan oprette og drive sociale akuttilbud. Oprettelse og drift kan ske i samarbejde med andre kommuner, regioner og private leverandører. Det følger endvidere af servicelovens § 82 c, stk. 2, at formålet med et socialt akuttilbud er at tilbyde personer med psykiske lidelser akut støtte, omsorg og rådgivning.

Det foreslås at indsætte et nyt *stk. 3* i § 82 c. Efter den foreslåede bestemmelse vil kommunalbestyrelsen kunne beslutte, men ikke have pligt hertil, at lederen af et sociale akuttilbud som led i akut støtte, omsorg og rådgivning efter stk. 2 og efter en konkret vurdering vil kunne tilbyde overnatning i maksimalt op til 3 på hinanden følgende nætter.

Formålet med bestemmelsen er at sikre, at kommunalbestyrelsen har hjemmel til generelt at kunne beslutte, at sociale akuttilbud med en fysisk lokation kan tilbyde overnatning i de tilfælde, hvor det efter akuttilbuddets konkrete vurdering findes at være et nyttigt supplement til den øvrige hjælp, som akuttilbuddet kan tilbyde.

Det sociale akuttilbud vil efter hver enkelt overnatning skulle tage stilling til, om akuttilbuddet stadig vil kunne give personen den rette hjælp, eller om andre indsatser er nødvendige, herunder indsatser i den regionale psykiatri. Det vil ikke være det sociale akuttilbud, der tager konkret stilling til andre indsatser, men det kan være både kommunale myndighed og den regionale psykiatri.

Ligesom det er frivilligt for kommunalbestyrelsen, om den vil oprette sociale akuttilbud, vil det med forslaget være frivilligt for kommunalbestyrelsen om den vil træffe en generel beslutning om, at lederen af et socialt akuttilbud vil kunne tilbyde overnatning i op til 3 på hinanden følgende nætter.

Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at muligheden for at kommunens sociale akuttilbud kan tilbyde overnatning i op til 3 på hinanden følgende nætter, alene gælder for en begrænset periode, f.eks. hvis kommunen vil vurdere effekten af tilbud om overnatning. Kommunalbestyrelsen kan også senere ændre sin beslutning om, at sociale akuttilbud vil kunne tilbyde overnatning i op til 3 på hinanden følgende nætter til, at der ikke kan tilbydes overnatning på kommunens sociale akuttilbud.

Det foreslåede stk. 3 vil betyde, at kommunalbestyrelsen alene vil kunne beslutte, at sociale akuttilbud vil kunne tilbydes overnatning i op til 3 på hinanden følgende nætter, men ikke et yderligere antal nætter.

Kommunalbestyrelsen vil heller ikke kunne beslutte, at sociale akuttilbud kun vil kunne tilbyde overnatning færre end tre på hinanden følgende nætter. Det vil således være det sociale akuttilbud, der ud fra en konkret og faglig vurdering, vil skulle tage stilling til antallet af overnatninger i op til maksimalt 3 på hinanden følgende nætter.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at sikre, at personer med akutte psykiske problemer, der opsøger et socialt akuttilbud, vil kunne få tilbud om overnatning, hvis det ud fra en konkret og faglig vurdering skønnes hensigtsmæssigt. Den tidsmæssige afgrænsning på op til tre nætter skal ses i sammenhæng med, at behov for et større antal overnatninger kan indikere, at personen har behov for anden hjælp, f.eks. socialpsykiatriske indsatser i egen bolig, midlertidigt ophold i et § 107-tilbud eller hjælp i den regionale psykiatri. Det skal endvidere ses i sammenhæng med, at et socialt akuttilbud ikke er et behandlingstilbud.

Forslaget vil ikke betyde, at den person, der modtager hjælp på et socialt akuttilbud, ikke vil kunne tilbydes overnatning i op til 3 på hinanden følgende nætter ad flere omgange ved senere henvendelser til akuttilbuddet. Opsøger en person det sociale akuttilbud flere gange inden for en kort periode, og hvor det hver gang vurderes, at personen skal tilbydes overnatning, vil akuttilbuddet dog skulle vurdere, om akuttilbuddet stadig kan tilbyde personen den rette hjælp, eller om andre sociale indsatser er nødvendige. Det kan også være indsatser i den regionale psykiatri. Akuttilbuddet vil ikke kunne træffe afgørelser om andre indsatser, men vil kunne rådgive borgeren om, hvor denne i øvrigt kan få hjælp og støtte.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det fremgår af § 166, stk. 2, i lov om social service (serviceloven), at afgørelser efter § 109, stk. 3, og § 110, stk. 4, der træffes af lederen af boformen, kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven).

Det foreslås med lovforslagets § 1, nr. 2, at nyaffatte servicelovens § 166, stk. 2, således at det vil fremgå af bestemmelsen, at afgørelser efter § 110, stk. 4 om udskrivning i form af bortvisning, der træffes af lederen af boformen, ikke vil kunne indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Den foreslåede bestemmelse er begrundet i, at der er væsentlig forskel på en udskrivning, hvor en boformsleder vurderer, at borgeren f.eks. ikke (længere) er i målgruppen for et ophold på et herberg m.v. efter § 110 og en udskrivning, hvor en boformsleder bortviser en borger fra et herberg m.v. efter § 110.

Den foreslåede bestemmelse ændrer ikke ved, at boformslederens afgørelser om udskrivning, der ikke har karakter af bortvisning, vil kunne påklages til Ankestyrelsen. Der vil f.eks. fortsat kunne klages til Ankestyrelsen over afgørelser om udskrivning fra herberget m.v., når udskrivningen er begrundet i en vurdering af, at borgeren ikke længere er i målgruppen for et ophold.

Den foreslåede bestemmelse ændrer ikke på det forhold, at en bortvisning er en udskrivning. Forpligtelsen efter § 110, stk. 7, i serviceloven for herberger m.v. til så vidt muligt inden udskrivning fra boformen, dog senest 3 hverdage herefter, at give en orientering herom til kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune, jf. §§ 9-9 b i retssikkerhedsloven, vil fortsat gælde i tilfælde af, at der er tale om en bortvisning.

Til § 2

Til nr. 1 og 2

Det fremgår af § 9, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven), at pligten til at yde hjælp til en borger og afholde udgifterne hertil påhviler handlekommunen, jf. dog §§ 9 b og 9 c. Handlekommunen er den kommune, hvor borgeren har sin bopæl eller sædvanligvis opholder sig, jf. dog stk. 2-12 og § 9 a.

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 9, stk. 9, at den kommune, der efter stk. 1-6 og 11-13 er handlekommune, kan indgå aftale med borgerens tidligere handlekommune om, at den nye kommune fortsat er handlekommune, når der er særlige grunde til det, og med samtykke fra borgeren.

Det foreslås for det første, at henvisningen til § 9, stk. 2-12 i § 9, *stk. 1, 2. pkt.*, ændres til § 9, *stk. 2-13*.

Det foreslås for det andet, at henvisningen til § 9, stk. 11-13 i § 9, *stk. 9*, ændres til § 9, *stk. 11-14*.

De foreslåede ændringer skal ses i sammenhæng med, at der med lovforslagets § 2, nr. 3, indsættes en ny bestemmelse som § 9, stk. 11, i retssikkerhedsloven.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

§ 9 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale områdes (retssikkerhedsloven) vedrører regler om handlekommune og mellemkommunal refusion for udgifter afholdt efter bl.a. serviceloven og barnets lov.

Det fremgår af § 9, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at pligten til at yde hjælp til en borger og afholde udgifterne hertil påhviler handlekommunen, jf. dog §§ 9 b og 9 c. Handlekommunen er den kommune, hvor borgeren har sin bopæl eller sædvanligvis opholder sig, jf. dog stk. 2-12 og § 9 a.

Udgangspunktet for ydelser efter de love, der er omfattet af retssikkerhedsloven, er, at handlekommunen har pligt til at yde hjælp, dvs. at kommunen har visitationsansvaret, og at det også er handlekommunen, der har betalingsansvaret.

Det fremgår af § 9, stk. 3, i retssikkerhedsloven, at en kommune vedbliver at være handlekommune for en borger i sager efter serviceloven, når denne kommune eller en anden offentlig myndighed har medvirket til, at borgeren i en anden kommune har fået ophold på herberger m.v. efter § 110 i serviceloven. Det

betyder, at borgerens handlekommune fortsætter med at være handlekommune for borgeren, selvom borgeren tager ophold på et herberg m.v. i en anden kommune.

Det fremgår af § 9 stk. 9, i retssikkerhedsloven, at den kommune, der efter stk. 1-6 og 11-13 er handlekommune, kan indgå aftale med borgerens tidligere handlekommune om, at den nye kommune fortsat er handlekommune, når der er særlige grunde til det, og med samtykke fra borgeren.

Det fremgår af § 9 stk. 10 i retssikkerhedsloven, at den kommune, der efter stk. 3 eller 5 er handlekommune for en borger, kan indgå aftale med den kommune, hvor borgeren har ophold på et tilbud, om at bemyndige denne til helt eller delvis at varetage udøvelsen af sine opgaver i forhold til borgeren.

Det fremgår af § 176 a i serviceloven, at staten skal refundere 50 pct. af kommunens udgifter til bostøtte efter § 85 a i op til to år efter borgerens udskrivning fra en boform efter § 110, såfremt kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om bostøtten inden borgerens udskrivning fra boformen efter § 110.

Det fremgår af § 110, stk. 5, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at udskrive en borger fra en boform efter stk. 1, hvis følgende betingelser er opfyldt:

- 1) Der foreligger en handleplan eller en helhedsorienteret plan for borgeren efter §§ 141 eller 142.
- 2) Der foreligger en anvisning af egen bolig eller er truffet afgørelse om et botilbud efter §§ 107 eller 108.
- 3) Der er truffet afgørelse om hjælp og støtte, som modsvarer borgerens behov for at fastholde boligen, hvis borgeren er anvist egen bolig.
- 4) Såfremt borgeren anvises en bolig, har borgeren på udskrivningstidspunktet indgået en lejeaftale og kan flytte ind i boligen og modtage den visiterede sociale støtte, der modsvarer borgerens behov.
- 5) Såfremt kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om et botilbud efter §§ 107 eller 108, vil udskrivningen fra boformen efter denne paragraf først kunne træffes med virkning for borgeren, når denne kan flytte ind i botilbuddet.

Med lovforslagets § 1, nr. 3, foreslås det, at der i § 9 i retssikkerhedsloven indsættes et nyt *stk. 11*, hvorved den kommune, der er handlekommune for en borger, der har ophold på et herberg m.v. efter § 110 i serviceloven, med borgerens samtykke kan indgå aftale med en kommune, som borgeren har intention om at flytte til, om at den nye kommune er handlekommune for borgeren, for så vidt angår afgørelse om udskrivning efter § 110, stk. 5, i serviceloven, udarbejdelse af handleplan efter §§ 141 og 142 i serviceloven, afgørelse om tilbud i boformer efter §§ 107 og 108 i serviceloven samt afgørelse om hjælp og støtte efter §§ 85 og 85 a i serviceloven.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at der vil kunne indgås en aftale mellem to kommuner, således at den kommune, som borgeren ønsker at flytte til efter borgerens ophold på et herberg m.v. vil blive handlekommune for borgeren efter indgåelse af aftalen, for så vidt angår afgørelse om udskrivning efter § 110, stk. 5, i serviceloven, udarbejdelse af handleplan efter §§ 141 og 142 i serviceloven, afgørelse om tilbud i boformer efter §§ 107 og 108 i serviceloven samt afgørelse om hjælp og støtte efter §§ 85 og 85 a i serviceloven. Det vil være et krav, at borgeren ønsker at flytte til den pågældende kommune umiddelbart efter udskrivning fra herberget m.v. efter § 110, og at borgeren samtykker til aftalen.

Med den foreslåede ordning vil der alene kunne indgås en aftale om, at en ny kommune bliver borgerens handlekommune for så vidt angår indsatser, der skal træffes afgørelser om for borgeren i forbindelse med udskrivningen fra et herberg m.v. efter § 110, stk. 5, i lov om social service (serviceloven), og som er oplistet i denne bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse vil dermed medføre, at den kommune, der fremover bliver borgerens handlekommune, vil få mulighed for at træffe afgørelse om støtte efter § 85 a til borgeren, som kommunen efter borgerens udskrivelse vil kunne få refusion for udgifterne til efter § 176 a i serviceloven.

En borger, der har ophold på et herberg m.v. efter § 110 i serviceloven, vil kunne modtage støtte under opholdet på herberget m.v. efter andre bestemmelser i serviceloven eller anden lovgivning, der er visiteret af borgerens oprindelige handlekommune.

Derfor vil den foreslåede bestemmelse om handlekommuneskift udelukkende gælde handleforpligtelsen, for så vidt angår afgørelser, der vil skulle træffes for borgeren i forbindelse med udskrivning fra herberget m.v. efter § 110 efter servicelovens § 110, stk. 5, herunder forpligtelsen til at visitere borgeren til støtte efter § 85 a.

Borgeren vil dermed ikke miste øvrig støtte, som borgeren eventuelt modtager under opholdet på herberget m.v. efter § 110, når aftalen om handlekommuneskift får virkning.

Med henblik på at kunne træffe afgørelse om borgerens støttebehov, når borgeren skal udskrives fra et herberg m.v. efter § 110, vil den nye handlekommune under overholdelse af gældende databeskyttelsesregler og forvaltningsloven kunne indhente oplysninger fra borgerens tidligere handle- og betalingskommune om, hvorvidt vedkommende modtager øvrig støtte efter serviceloven eller anden lovgivning for at kunne afgøre, hvilken støtte borgeren vil skulle modtage.

Det vil være frivilligt for kommunerne at indgå en aftale om at skifte handlekommune. Det betyder samtidig, at den kommune, der rettes henvendelse til med ønske om at indgå aftalen, vil kunne afvise at indgå en sådan aftale. Kommunen vil ligeledes ikke være forpligtet til at foretage en konkret og individuel vurdering af, om der bør indgås en aftale.

Eftersom den foreslåede bestemmelse vil være frivillig for kommunerne at indgå, vil det også være op til de involverede kommuner at fastsætte nærmere krav og betingelser for aftalen, f.eks. om aftalen automatisk bortfalder, hvis borgeren ikke flytter fra herberget m.v. inden for en bestemt periode, eller hvis borgeren efter indgåelse af aftalen tilkendegiver, at borgeren alligevel ikke ønsker at flytte i egen bolig i den kommune, der efter indgåelsen af aftalen er blevet ny handlekommune for borgeren.

Med lov nr. 482 af 12. maj 2023 om omlægning af indsatsen mod hjemløshed og udvidelse af ordning om udslusningsboliger og indretning af bofællesskaber m.v. er der skabt et incitament til at iværksætte bostøtte efter støttemetoderne fra Housing First-tilgangen for borgere, der skal over i egen bolig efter ophold på et herberg m.v. efter § 110. Dette incitament gør sig gældende ved, at der er indført en tidsbegrænsning for refusion for udgifter til ophold på herberger m.v. samtidig med, at der er indført refusion for udgifter til bostøtte efter Housing First-tilgangen.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at sikre, at de incitamenter, der er skabt med omlægningen af indsatsen mod hjemløshed også er gældende i de tilfælde, hvor en borger ønsker at flytte til en anden kommune end borgerens oprindelige handlekommune.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det fremgår af § 9, stk. 13 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven), at Ankestyrelsen i tilfælde, hvor det ikke følger af § 9, stk. 1-10, hvilken kommune der er handlekommune for en borger på baggrund af borgerens tilknytning kan træffe afgørelse om, hvilken

kommune der er handlekommune eller midlertidig handlekommune for borgeren. Ankestyrelsen kan afvise åbenbart ubegrundede anmodninger herom.

Forslaget skal ses i sammenhæng med, at det med lovforslagets § 2, nr. 3, indsættes en ny bestemmelse i retssikkerhedslovens § 9, således at henvisningen til § 9, stk. 1-10, i § 9, stk. 13, ændres til § 9, stk. 1-11.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Det foreslås, at loven skal træde i kraft den 1. april 2025.

Det foreslås med § 3, stk. 2, at loven ikke finder anvendelse for klager over afgørelser om andet end optagelse og udskrivning, der er truffet af boformslederen efter § 110, stk. 4, og som er indgivet før lovens ikrafttræden. For sådanne klager finder de hidtidige gældende regler i serviceloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 67 af 22. januar 2024, anvendelse.

De foreslåede ændringer vil ikke gælde for Færøerne og Grønland, da lov om social service ikke gælder for Færøerne og Grønland og ikke kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov*Gældende formulering**Lovforslaget***§ 1**

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 67 af 22. januar 2024, som ændret ved lov nr. 217 af 5. marts 2024, foretages følgende ændringer:

§ 82 c. Kommunalbestyrelsen kan oprette og drive sociale akuttillbud. Oprettelse og drift kan ske i samarbejde med andre kommuner, regioner og private leverandører.

Stk. 2. Formålet med et socialt akuttillbud er at tilbyde personer med psykiske lidelser akut støtte, omsorg og rådgivning.

1. I § 82 c indsættes som *stk. 3*:

§ 166. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter denne lov kan, medmindre andet er fastsat i denne lov eller i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Stk. 2. Afgørelser efter § 109, stk. 3, og § 110, stk. 4, der træffes af lederen af boformen, kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

2. § 166, *stk. 2*, affattes således:

§ 2

I lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 13. marts 2024, foretages følgende ændring:

§ 9. Pligten til at yde hjælp til en borger og afholde udgifterne hertil påhviler handlekommunen, jf. dog §§ 9 b og 9 c. Handlekommunen er den kommune, hvor borgeren har sin bopæl eller sædvanligvis opholder sig, jf. dog stk. 2-12 og § 9 a.

Stk. 2-8. ---

Stk. 9. Den kommune, der efter stk. 1-6 og 11-13 er handlekommune, kan indgå aftale med borgerens tidligere handlekommune om, at sidstnævnte fortsat er handlekommune, når der er særlige grunde til det, og med samtykke fra borgeren.

Stk. 10-12. ---

1. I § 9, *stk. 1, 2. pkt.*, ændres »stk. 2-12« til: »stk. 2-13«.

2. I § 9, *stk. 9*, ændres »11-13« til: »11-14«.

3. I § 9 indsættes efter stk. 10 som nyt stykke:

»*Stk. 11.* Den kommune, der efter stk. 1-6 og 12-14 er handlekommune for en borger, der har ophold på en boform efter § 110 i lov om social service, kan med borgerens samtykke indgå aftale med en kommune, som borgeren har intention om at flytte til, om at den nye kommune er handlekommune for borgeren, for så vidt angår:

- 1) Afgørelse om udskrivning efter § 110, stk. 5, i lov om social service.
- 2) Udarbejdelse af handleplan efter §§ 141 og 142 i lov om social service.
- 3) Afgørelse om tilbud i boformer efter §§ 107 og 108 i lov om social service.
- 4) Afgørelse om hjælp og støtte efter §§ 85 og 85 a i lov om social service.«

Stk. 11-13 bliver herefter stk. 12-14.

Stk. 13. Ankestyrelsen kan i tilfælde, hvor det ikke følger af stk. 1-10, hvilken kommune der er handlekommune for en borger på baggrund af borgerens tilknytning træffe afgørelse om, hvilken kommune der er handlekommune eller midlertidig handlekommune for borgeren. Ankestyrelsen kan afvise åbenbart ubegrundede anmodninger herom.

4. I § 9, *stk. 13*, der bliver stk. 14, ændres »stk. 1-10« til: »stk. 1-11«.